

S. Andreas – 27e zondag door het Jaar – 8 oktober 2023

De zorg voor moeder aarde onze zorg

Inleiding

Afgelopen week heeft Paus Franciscus een nieuwe brief de wereld ingestuurd, Laudate Deum. Ook deze brief van de paus ademt een en al de geest van St. Franciscus: zorg voor moeder aarde. Deze zorg is hoogst urgent, zegt de paus, want de situatie is zonder meer kritisch. Wij gaan daar strakjes op in aan de hand van de lezingen van vandaag.

Overweging

God is verliefd op het maaksel van zijn handen. Hij zag dat het goed was, horen we op het einde van elke scheppingsdag, maar toen hij de mens geschapen had, zag Hij dat het héél goed was. Hij durft het aan om hem de schepping toe te vertrouwen, om deze in stand te houden, mooi te houden en voort te zetten. Ja, God durft het aan..... riskant is het wel wat Hij doet....maar Hij wil niet van doen hebben met robots... wél met vrije mensen, die zijn liefde kunnen beantwoorden...met wederliefde .... óf kunnen afwijzen.

De schepping van die mens is het klapstuk van Gods schepping; hoe heeft ie het kunnen bedenken! Hij kon gaan rusten, omdat Hij vanaf dat moment de verantwoordelijkheid voor de schepping aan die mens kon toevertrouwen; Hij had hem/haar immers volledig toegerust met verstand, hart en zintuigen, om zijn scheppingswerk te kunnen voortzetten en mooi te houden.

Een verhaal: een rabbi komt in de hemel aan. Hij heeft alle geboden vervuld; zijn naam staat geschreven in het boek des levens. God vraagt hem naar de stad, waar hij vandaan komt: 'heeft daar niet pas een verschrikkelijk bloedbad plaats gevonden?' 'Ja, zegt de rabbi, het was verschrikkelijk.' 'Heb jij er wat aan gedaan, protest aangetekend of zo?' vraagt God. 'Zou dat zin hebben gehad?' vraagt de rabbi. 'Dat weet ik niet', zegt God, 'misschien zou het zin hebben gehad voor jou.'

'Heb jij er wat aan gedaan?' vraagt God ook ons. En dat is terecht, maar wij stellen bijna altijd de vraag aan Hem: 'God, die ellende, wat heb jij eraan gedaan?' Ook wanneer wij er zelf een puinhoop van gemaakt hebben, zeggen we nog: 'God, waar was je? Waarom heb jij niet ingegrepen? Hij wordt vaak door ons gezien en aangesproken als de oplosser van alle problemen in de wereld, die wij mensen maken, zoals oorlog, honger, zwerfkinderen, dak/thuislozen, vervuiling van lucht/water/grond, en roepen dan: God los het a.u.b. op.

Maar het is aan ons om er elke dag opnieuw wat van te maken: de wereld scheppen, leefbaar maken, leefbaar houden, voor onszelf, voor onze kinderen. Elke dag

ertegen aan gaan zoals Dietrich Bonhöffer zegt, 'etsi deus non daretur', alsof er geen God is. Pas dán nemen wij God en zijn verwachtingen tov. ons, serieus; pas dán nemen wij onszelf en onze verantwoordelijkheid in de wereld waarin wij leven, serieus.

Nu terug naar de lezingen van vandaag. Zowel de eerste als de tweede lezing gaat over wat God verwacht van de mens, aan wie Hij de wereld heeft toevertrouwd? Maar ook van zijn teleurstelling in die mens? 'Ik verwachtte', zegt Hij, 'dat de wijngaard druiven zou dragen, maar hij bracht slechts wilde bessen voort. Wat kon ik nog voor mijn wijngaard doen, dat ik niet heb gedaan? Ik hoopte op recht, maar Ik zag onrecht'. Hoe staat het in ónze wereld, waar wij met ons allen verantwoordelijkheid voor dragen? Is de plek die mij is toevertrouwd - mijn gezin, mijn werk, mijn wijk, mijn stad - een goede leefplek voor mensen? Gebeurt er - door mijn/ons toedoen - recht, of toch onrecht?

Paus Franciscus spreekt in zijn nieuwste brief zijn grote bezorgdheid uit; de wereld waarin wij leven is aan het instorten, zegt hij; wij zijn de afgelopen tijd getuige geweest van extreme weersomstandigheden; hij hekelt de mensen, die deze feiten afdoen als kletspraat van geleerden; of die arme landen de schuld geven: teveel kinderen, en zo; maar hij is in zijn brief uiterst kritisch naar de rijke Westerse landen, om hun onverantwoordelijke levensstijl, op veel te grote voet.

Er ontstaan steeds meer actiegroepen in de wereld, ook in ons land, die dezelfde bezorgdheid uitspreken, die geen andere mogelijkheid meer zien om hun bezorgdheid te uiten dan burgerlijk ongehoorzaam te zijn, die schreeuwen richting de overheid om maatregelen te nemen; ik heb grote waardering voor de mensen van Extinction Rebellion, die al weken lang de A12 in Den Haag blokkeren; het is heuglijk nieuws dat deze actiegroep afgelopen week de hoofdprijs heeft gekregen van TROUW, no.1 op de lijst van de Duurzame 100. Met vele anderen ben ik uitermate bezorgd over het feit dat verantwoordelijke regeringsleiders wegstijven en de (wat ik noem) 'schreeuw van de bezorgde mensen op de A12' over de toekomst van hun kinderen als crimineel gedrag behandelen.

Als hoofd van de Katholieke Kerk spreekt de paus de katholieken aan, om op basis van hun geloof zich in te zetten voor een beter milieu; en richt zich ook tot de gelovigen uit andere tradities met de vraag om mee te doen.

Wat kunnen wij? In ieder geval niet passief aan de kant blijven staan en de oplossing van God verwachten. Hij heeft ons nodig, wil ons nodig hebben voor het voortzetten van zijn scheppingswerk, voor het redden van onze planeet. En vraagt ons om onze verantwoordelijkheid te nemen voor een beter milieu. Misschien kunnen wij (kan ieder van ons) zich serieus afvragen hoe groot zijn/haar voetafdruk is; en dan daadwerkelijk bijstellen. Misschien kunnen wij als parochiegemeenschap bij elkaar te rade gaan, of ook contact zoeken met bezorgde mensen buiten ons. Er serieus met

elkaar over nadenken, en dan doen wat we kunnen, dat is wat God van ons mag verwachten , daar willen we God niet in teleurstellen.

Toen de rabbi in de hemel aankwam, vroeg God hem naar het bloedbad in de stad, waar hij vandaan kwam, wat hij eraan gedaan had? Of hij geprotesteerd had? God vraagt ons vandaag, met de urgentie van paus Franciscus: Heeft de planeet, moeder aarde, wat jullie betreft nog de kans om gezond te worden? Amen.